

Raportti Sosiaalipsykologi 2019 -kyselystä

Julkaistu: 31.3.2020

Tekijät: Noora Hiltunen, Terhi Hyvönen, Suvi Jokelainen, Maija Komonen, Hanna Lagerkrans, Priska Niemi-Sampan, Hanna-Leena Ristimäki, Sunna Salmi, Elina Sipilä, Satu Uusitalo

Sisällysluettelo

Taustatietoa kyselystä ja vastaajista	2
Työtilanne	2
<i>Työuran pituus</i>	2
<i>Sijoittuminen</i>	2
<i>Työn ja koulutuksen vastaavuus</i>	3
<i>Työllistyminen ja sen haasteet</i>	3
Liittoon kuuluminen	4
Ammattinimikkeen laillistaminen	4
Suomen sosiaalipsykologit ry ja sen toiminta	4
<i>Yhdistyksen rooli</i>	4
<i>Yhdistyksen some-kanavat</i>	5
<i>Yhdistyksen verkkosivut ja Vaikutuksessa-verkkomedia</i>	5
<i>Verkkopalveluiden sisältö</i>	5

Taustatietoa kyselystä ja vastaajista

Sosiaalipsykologi 2019 -kyselyn aineisto kerättiin 1.11.2019-15.2.2020 verkossa täytettävällä sähköisellä lomakkeella (Google forms ja Typeform). Kyselyllä kartoitettiin sosiaalipsykologien työtilannetta, työhön sijoittumista ja työllistymisen haasteita sekä selvitettiin samalla, millaisia toiveita vastaajilla on Suomen sosiaalipsykologit ry:n toiminnalle.

Kysely on tehty kolmesti aiemmin, vuosina 2010, 2013 ja 2016. Päädyimme kuitenkin muokkaamaan Sosiaalipsykologi 2019 -kysymyksiä vastaamaan yhdistyksen nykyistä toimintaa ja mahdollisuuksia vaikuttaa esimerkiksi sosiaalipsykologien työmarkkina-asioihin. Tämän kyselyn vastaukset eivät siis ole suoraan verrattavissa aikaisempien kyselyiden kanssa.

Google formsin kautta vastauksia tuli 94 ja Typeformin kautta 60, yhteensä kyselyyn vastasi 154 henkilöä. Vastaajien määrä jäi aikaisempia vuosia vähäisemmäksi. Vuoden 2016 kyselyyn vastasi 199 henkilöä ja vuoden 2013 kyselyyn 209 henkeä.

Puolet vastaajista (50%) oli opiskellut Helsingin yliopistossa. Vastaajista 25 % oli opiskellut Tampereen yliopistossa ja 25 % Itä-Suomen yliopistossa.

Vastaajista selvästi suurin osa, 77 % oli opiskellut ylemmän korkeakoulututkinnon. 12 % oli suorittanut alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatti) ja tohtoreita vastaajista oli 7 %. Opiskelijoita, joilla oli tutkinto vielä kesken, ilmoitti olevansa 3 % vastaajista. 1 % vastaajista ei ollut taustalla sosiaalipsykologian opiskelua.

Työtilanne

Kaikista vastaajista 76 % ilmoitti olevansa oli töissä. Vastaajista 3 % oli eläkkeellä, 14 % opiskelijoita ja pitkillä vapailta yhteensä 2 % (sisältäen perhe-, opinto-, ja vuorotteluvapaat). Vastaajista 5 % oli työttömiä työnhakijoita.

Vastaajista 46 % oli vakituudessa työsuhhteessa ja 41 % määräaikaissa työsuhhteessa. 13 % vastaajista ilmoitti työsuhhteen muodoksi "muu". Tähän ryhmään voi kuulua esimerkiksi freelancereita, opiskelijoita ja apurahatutkijoita.

Työuran pituus

Vastaajista työuran pituus jakaantui seuraavasti: 1-5 vuotta 30 %, 6-10 vuotta 19 %, 16-20 vuotta 12 %, 11-15 vuotta 11 %, alle 1 vuotta 8 %, 21-25 vuotta 8 %, yli 30 vuotta 8 %, 26-30 vuotta 3 %, ei lainkaan 1 %.

Sijoittuminen

Vastaajan asema työmarkkinoilla jakaantui seuraavasti: 5 % johto, 6 % yrittäjä/freelancer, 8 % toimihenkilö, 15 % muu ja 66 % asiantuntija.

Vastaajat ilmoittivat työskentelevänsä laajasti eri sektoreilla: Kunta/kuntayhtymä 23 %, yksityinen 23 %, yhdistys/säätiö/seurakunta 17 %, yliopisto/ammattikorkeakoulu 16 %, valtio 9 %. Loput 12 % oli valinnut sektorikseen "muu".

Työskentelyaloittain (työn sisällön, ei välttämättä työnantajan toimialan suhteen) vastaajat sijoittuivat seuraavasti: sosiaali- ja terveysala 32 %, opetus ja koulutus 20 %, henkilöstöala 15 %, tutkimus 10 %, hallinnon ala 9 %, konsultointi 5 %, myynti ja markkinointi 4 %, tiedotus- ja viestintäala 4 %, kulttuuriala 1 %.

Asema työmarkkinoilla sekä sektorien ja työskentelyalojen jakauma vahvistavat käsitystä siitä, että sosiaalipsykologit sijoittuvat laajasti työelämän eri aloille ja tehtäviin.

Työn ja koulutuksen vastaavuus

44 % vastaajista ilmoitti olevan läheisesti koulutustaan vastaavissa töissä. Täysin koulutustaan vastaavissa töissä ilmoitti olevansa 34 % vastaajista. 16 % oli etäisesti koulutusta vastaavissa töissä, ja 6 % ilmoitti, että työ ei vastannut koulutusta lainkaan.

26 % vastaajista ilmoitti olleensa opiskeluaikana sosiaalipsykologian opintoja vastaavassa työssä. 34 % ei ollut ollut sosiaalipsykologian opintoja vastaavassa työssä opiskeluaikana ja 40 % ilmoitti olleensa osittain sosiaalipsykologian opintoja vastaavassa työssä.

Työllistyminen ja sen haasteet

Kyselyhetkellä työttömiä työnhakijoita oli 5 % kaikista vastanneista. Luku on hitusen alhaisempi kuin viime kyselyssä 2016, jolloin työttömiä työnhakijoita oli noin 8 % kaikista vastanneista.

Tähän kyselyyn vastanneista 32 % ilmoitti olleensa työttömänä viimeisen viiden vuoden aikana: 19 % oli ollut työttömänä alle 6 kuukautta, 8 % yli 6 kuukautta ja 5 % yli 12 kuukautta. 68 % vastanneista ilmoitti, ettei ole ollut työttömänä viimeisen viiden vuoden aikana.

Lisäksi vastaajia pyydettiin avokysymyksellä kertomaan työllistymisen haasteista. Tähän vastasi 138 henkilöä. Työllistymisen haasteina koettiin työnantajien huono tietämys sosiaalipsykologin tutkinnosta ja sosiaalipsykologien valmiuksista toimia työelämässä. Koettiin myös, että koulutus itsessään on etäällä työelämästä eikä valmenna opiskelijoita tuomaan esiin omia kykyjään työnhaussa. Vaikeuksia koettiin etenkin ensimmäistä työpaikkaa hakiessa valmistumisen jälkeen, jos alaan liittyvää kokemusta ei vielä ollut.

Vastaajat kokivat myös että sosiaalipsykologin tutkintoa ei kelpuutettu tiettyihin tehtäviin etenkin sosiaali- ja terveysalalla. Toisaalta koettiin että kilpailu työpaikoista oli isommilla paikkakunnilla kovaa, kun taas pienemmillä paikkakunnilla oli pula alan työpaikoista. Tutkintoon liittymättömäksi haasteeksi koettiin työelämään palaaminen vanhempain- tai hoitovapaan jälkeen. Moni vastaaja kertoi myös, että heillä ei ole ollut haasteita työllistymisen kanssa.

Liittoon kuuluminen

Suurin osa vastaajista, 80 %, ilmoitti kuuluvansa ammattiliittoon tai työttömyyskassaan. Vastaajista 50 % kuului Yhteiskunta-alan korkeakoulutettuihin, 5 % Talentiaan, 14 % muuhun liittoon ja 11 % kuului pelkkään työttömyyskassaan. 20 % vastaajista ei kuulunut liittoon eikä kassaan.

Ammattinimikkeen laillistaminen

73 % vastaajista ilmoitti, että sosiaalipsykologien ammattinimike pitäisi laillistaa. 21 % vastasi, että asia ei kosketa heitä, ja 6 % vastaajista ilmoitti, että sosiaalipsykologien ammattinimikettä ei pidä laillistaa.

Henkilöitä, jotka olivat vastanneet laillistamiskysymykseen “kyllä” tai “ei”, pyydettiin perustelemaan vastauksensa avovastauksella. Avoimeen kysymykseen kirjoitti perusteluita 107 vastaajaa. Vastausten mukaan laillistaminen toisi sosiaalipsykologeille uskottavuutta ja tunnettuutta, nostaisi tutkinnon arvostusta ja todennäköisesti parantaisi työllistymistä ja sosiaalipsykologien asemaa työmarkkinoilla. Toisaalta tuotiin esille, että sosiaalipsykologia on ns. generalistinen tutkinto, ja tällä hetkellä tutkinnolla voi työllistyä hyvin monenlaisiin tehtäviin. Lisäksi opintosisältöjen mahdollinen kapeutumisen huolestutti joitakin vastaajia.

Suomen sosiaalipsykologit ry ja sen toiminta

Vastaajista 66 % kertoi olevansa Suomen sosiaalipsykologit ry:n jäseniä. 20 % vastaajista ei vielä ollut jäseniä, ja 9 % ilmoitti, että ei ole jäsen, mutta on aikaisemmin ollut. 5 % ilmoitti, ettei ole jäsen eikä aio liittyä.

Vastaajat saivat kertoa lisätietoja jäsenyyteen liittyen avovastauksella, johon vastasi 51 henkilöä. Ne vastaajat, jotka olivat yhdistyksen jäseniä, halusivat erityisesti tietoa sosiaalipsykologien ammatillisen aseman kehittämisestä ja ylipäättään seurata sosiaalipsykologisia keskusteluja. Tämän takia he olivatkin yhdistyksen jäseniä. Lisäksi yhdistys koettiin tärkeänä verkostona.

Sen sijaan vastaajat, jotka eivät olleet yhdistyksen jäseniä, kertoivat, etteivät olleet nähneet liittymistä tarpeelliseksi. He eivät tienneet, mitä hyötyä tai etuja liittymisestä olisi heille. Opiskelijat, jotka eivät vielä olleet jäseniä, mainitsivat, että heidän tarkoituksena olisi liittyä jäseneksi valmistumisen jälkeen.

Yhdistyksen rooli

Vastaajilta kysyttiin, millä tavoin Suomen sosiaalipsykologit ry parhaiten palvelee sosiaalipsykologeja. Vastaajat pystyivät valitsemaan valmiiksi annetulta listalta useamman vastausvaihtoehdon.

Eniten kannatusta sai ammatillisen aseman edistäminen (84 % oli valinnut tämän vaihtoehdon). Tärkeänä nähtiin myös tiedottaminen sosiaalipsykologeja koskevista ajankohtaisista aiheista (82 %). 46 % vastaajista oli valinnut

luentotapahtumien/koulutuksen järjestämisen, 30 % verkkomedian ylläpitämisen ja 29 % virkistys- ja verkottumistapahtumien järjestämisen.

Lisäksi vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, miten he kehittäisivät yhdistyksen toimintaa. Tähän kysymykseen vastasi 60 henkilöä. Yhdistyksen toimintaan toivottiin lisää näkyvyyttä esimerkiksi julkisilla kannanotoilla sekä tiedotuksen tehostamisella. Yhdistyksen haluttiin jatkossakin ajavan sosiaalipsykologien etuja työelämässä, jotta sosiaalipsykologien ainutlaatuinen osaaminen olisi laaja-alaisesti tunnistettavissa. Lisäksi esitettiin, että yhdistyksen toimintaa olisi mahdollista kehittää myös lisäämällä monipuolisia matalan kynnyksen tapahtumia yhteistyössä eri kaupunkien sekä yliopistojen välillä.

Yhdistyksen some-kanavat

Vastaajilta kysyttiin, mitä yhdistyksen some-kanavia he seuraavat eniten. Vastaajilla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto. Vastaajista 68 % kertoi seuraavansa yhdistyksen Facebook-sivua. Yhdistyksen LinkedIniä seurasi 21 % vastaajista ja Twitteriä 8 %. 14 % vastaajista ilmoitti, ettei seuraa mitään yhdistyksen some-kanavia.

Yhdistyksen verkkosivut ja Vaikutuksessa-verkkomedia

Yhdistyksen verkkosivut uudistettiin keväällä 2019 (www.sosiaalipsykologit.fi). Samalla aukaistiin Vaikutuksessa-verkkomedia (www.vaikutuksessa.fi), joka korvasi syksyyn 2018 saakka ilmestyneen Sosiaalipsykologi-lehden.

Kyselyssä vastaajia pyydettiin antamaan yhdistyksen verkkosivuille sekä Vaikutuksessa-verkkomedialle kouluarvosana asteikolla 4-10.

Yhdistyksen verkkosivujen arvosanat jakoutuivat seuraavasti: 38 % antoi arvosanan 8, 32 % arvosanan 7, 21 % arvosanan 9, 4 % arvosanan 10, 3 % arvosanan 5, 1 % arvosanan 6 ja 1 % arvosanan 4.

Vaikutuksessa-verkkomedian saamat arvosanat jakoutuivat lähes samalla tavalla eli näin: 36 % antoi arvosanan 8, 33 % arvosanan 7, 21 % arvosanan 9, 5 % arvosanan 10, 3 % arvosanan 5, 1 % arvosanan 6 ja 1 % arvosanan 4.

Verkkopalveluiden sisältö

Vastaajilta kysyttiin myös, mitkä verkkosisällöt yhdistyksen sivuilla tai Vaikutuksessa-verkkomediassa he ovat kokeneet kiinnostavimmaksi. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon valmiiksi annetulta listalta. Eniten vastauksia (59 %) sai yhdistyksen nettisivut ja sosiaalipsykologeja koskevat ajankohtaiset uutiset. 50 % piti kiinnostavimpana Vaikutuksessa-median haastattelujuttuja, 48 % Vaikutuksessa-median väitöskirja- ja tutkimusartikkeleita ja 30 % Vaikutuksessa-median kolumneja.

Lisäksi vastaajia pyydettiin kertomaan, millaista sisältöä he kaipaavat yhdistyksen sivuille tai Vaikutuksessa-verkkomediaan. Yhdistyksen sivuja ja verkkomediaa koskevaan avoimeen kysymykseen vastasi yhteensä 40 henkilöä.

Vastaajat toivoivat verkkosivuille lisää erityisesti työelämään ja työllistymiseen liittyvää sisältöä, sosiaalipsykologien uratarinoita sekä sosiaalipsykologista tietoa yhteiskunnallisesti ajankohtaisista asioista. Osa vastaajista ei vielä ollut tutustunut verkkomediaan, ja jotkut vastaajista toivoivat sen parempaa mainostamista. ·

Lisäksi toivottiin ajankohtaista tietoa sosiaalipsykologian tilanteesta Suomessa, kuten sosiaalipsykologian alan tunnettuudesta ja edunvalvonnasta, sekä tietoa sosiaalipsykologiasta tieteenä sekä sosiaalipsykologien eri ammattikentistä. Vastauksissa nousi myös esiin toiveita gradun aiheiden esille nostamisesta.

Osa vastaajista ilmaisi olevansa tyytyväinen nykyisiin verkkosivuihin: palautetta oli annettu muun muassa siitä, että verkkosivujen tarjonta on laajaa ja verkkosivut ovat toimivat.